

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Skierniewicach zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda M. W. kwotę 28.900 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 3 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach procesu. (wyrok k. 182)

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją pozwana, zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie:

- art. 130⁴ § 5 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa samochodowego na okoliczności wskazane w treści wniosku dowodowego pozwanej sformułowanego w pkt. 11) petitum odpowiedzi na pozew z uwagi na nieuiszczenie przez pozwaną zaliczki na poczet kosztów opinii w zakreślonym przez Sąd terminie, podczas gdy zaliczka została przed upływem tego terminu uiszczona przez pełnomocnika pozwanej;

- art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku dowodowego pozwanej o zobowiązanie powoda do przedłożenia wszelkich dokumentów (umów zleceń, protokołów robót), z których wynikałoby faktyczne zapotrzebowanie na nieprzerwane korzystanie przez powoda z ciągnika siodłowego w okresie od dnia 9 kwietnia 2014 r. do dnia 14 maja 2014 r., podczas gdy okoliczności, do których ustalenia zmierzał ww. wniosek były istotne dla ustalenia celowości nieprzerwanego korzystania przez powoda z pojazdu zastępczego we wskazanym wyżej okresie, a tym samym dla prawidłowego rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego, a w konsekwencji sprzeczność ustaleń sądu z zebrany materiałem dowodowym, tj. przyjęcie, że:

a) uzasadnione było nieprzerwane korzystanie przez powoda z wynajętego specjalistycznego pojazdu zastępczego, służącego do prowadzenia działalności gospodarczej, podczas gdy powód nie przedstawił żadnego dowodu potwierdzającego rzeczywistą potrzebę korzystania z pojazdu zastępczego przez okres pełnych 36 dni, w szczególności nie wykazał, że pomimo, iż pojazd ten służyć miał do prowadzenia działalności gospodarczej, konieczne było również jego wynajmowanie w soboty i niedziele przypadające w okresie od dnia 9 kwietnia 2014 r. do dnia 14 maja 2014 r., czy też w trakcie długiego weekendu majowego ani, że ilość zleceń jakie musiał wykonywać powód uzasadniała korzystanie z pojazdu zastępczego każdego dnia;

b) pozwana w skuteczny sposób nie zakwestionowała wysokości przyjętej stawki najmu, bowiem przedstawione przez pozwaną oferty dotyczyły innego rodzaju ciągnika siodłowego oraz dotyczyły najmu długoterminowego, podczas gdy treść przedłożonych przez pozwaną ofert nie pozwala na wyprowadzenie wniosku, że wszystkie z tych ofert dotyczyły pojazdów o parametrach uniemożliwiających powodowi zastąpienie uszkodzonego pojazdu, ani że oferty te istotnie dotyczyły wyłącznie stawek czynszu przy najmie na okres roczny;

- art. 16 ustawy z dnia 22 maja 2013 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. 2013.392), 826 § 1 k.c. oraz art. 362 k.c. poprzez niezastosowanie ww. przepisów i w konsekwencji uznanie, że:

a) korzystanie przez powoda z pojazdu zastępczego nieprzerwanie przez okres 36 dni w sytuacji, gdy pojazd ten był pojazdem specjalistycznym i służyć miał do prowadzenia działalności gospodarczej, nie zaś do użytku prywatnego i zaspokajania potrzeby codziennego przemieszczania się, zaś powód nie wykazał jakoby konieczne było wynajmowanie pojazdu zastępczego również w soboty i niedziele przypadające w okresie od 9 kwietnia 2014 r. do 14 maja 2014 r., czy też w trakcie długiego weekendu majowego ani, że ilość zleceń, jakie musiał wykonywać powód uzasadniała korzystanie z pojazdu zastępczego każdego dnia, nie przyczyniło się do zwiększenia rozmiarów szkody;

b) korzystanie przez powoda z pojazdu zastępczego według zawyżonej dobowej stawki czynszu w wysokości 900 zł netto nie przyczyniło się do zwiększenia rozmiarów szkody;

- art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 34 i 36 ustawy z dnia 22 maja 2013 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. 2013.392) poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie na skutek przyjęcia, że koszty wynajmowania przez powoda pojazdu zastępczego nieprzerwanie przez okres 36 dni według zawyżonej dobowej stawki czynszu w wysokości 900 zł netto w sytuacji, gdy wynajmowany pojazd był pojazdem specjalistycznym i służyć miał do prowadzenia działalności gospodarczej, nie zaś do użytku prywatnego i zaspokajania potrzeby codziennego przemieszczania się, zaś powód nie wykazał, jakoby konieczne było wynajmowanie pojazdu zastępczego również w soboty i niedziele przypadające w okresie od 9 kwietnia 2014 r. do 14 maja 2014 r., czy też w trakcie długiego weekendu majowego ani, że ilość zleceń jakie musiał wykonywać powód uzasadniała korzystanie z pojazdu zastępczego każdego dnia, a stawka czynszu w wysokości 900 zł netto była rażąco zawyżona w stosunku do stawek występujących na rynku, były kosztami celowymi i ekonomicznie uzasadnionymi, których nie dało się uniknąć i pozostają w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem, za którego skutki pozwana ponosi odpowiedzialność gwarancyjną oraz mieszczą się w granicach tej odpowiedzialności świadczonej w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej sprawcy.

W świetle powyższego, apelujący wniósł o:

- rozpoznanie przez Sąd Okręgowy postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 28 grudnia 2015 r. o pominięciu dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa samochodowego na okoliczności wskazane w treści wniosku dowodowego pozwanej sformułowanego w pkt. 11) petitum odpowiedzi na pozew z uwagi na nieuiszczenie przez pozwaną zaliczki na poczet kosztów opinii w określonym przez Sąd terminie;

- dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentu w postaci bankowego potwierdzenia uiszczenia zaliczki na poczet kosztów opinii biegłego sądowego oraz z opinii biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa samochodowego na okoliczności wskazane w treści wniosku dowodowego pozwanej sformułowanego w pkt. 11) petitum odpowiedzi na pozew;

- zobowiązanie powoda przez Sąd do przedłożenia wszelkich dokumentów (umów zleceń, protokołów robót, itp.), z których wynikałoby faktyczne zapotrzebowanie na nieprzerwane korzystanie przez powoda z ciągnika siodłowego w okresie od dnia 9 kwietnia 2014 r. do 14 maja 2014 r.;

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania i zastępstwa procesowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję według norm przepisanych oraz kosztów uiszczonej opłaty od pełnomocnictwa,

ewentualnie o

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego. (apelacja, k. 195-198)

W odpowiedzi na apelację, powód wniósł o jej oddalenie, oddalenie zgłoszonych przez pozwanego wniosków dowodowych oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Nadto, powód wniósł o dopuszczenie dowodu z wydruku ze strony internetowej Sądu Rejonowego w Skierniewicach na okoliczność ustalenia numeru rachunku bankowego Sądu Rejonowego w Skierniewicach, właściwego dla dokonywania wpłat zaliczek na poczet wydatków związanych z dopuszczeniem dowodu z opinii biegłego oraz celem ustalenia, że pozwana dokonała zapłaty wymaganej zaliczki na pokrycie wydatków biegłego sądowego na błędny rachunek bankowy (odpowiedź na apelację k. 216-220).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne, jak również w następstwie prawidłowo zastosowanych przepisów prawa materialnego.

Przed przystąpieniem do omówienia zarzutów podniesionych w apelacji należy wskazać, że zgłoszony w apelacji wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa samochodowego na okoliczności wskazane w treści wniosku dowodowego pozwanej sformułowanego w pkt. 11) petitum odpowiedzi na pozew, podlegał oddaleniu jako spóźniony w świetle dyspozycji art. 381 k.p.c.

Zgodnie z brzmieniem tego przepisu Sąd II Instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać przed Sądem I Instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynikła później. Mając na uwadze, że pozwana miała możliwość przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na etapie postępowania przed Sądem I instancji, jednakże z uwagi na okoliczność nieuiszczenia zaliczki na poczet wydatków związanych ze sporządzeniem opinii biegłego, dowód ten został pominięty przez Sąd I instancji.

W pierwszej kolejności należy więc odnieść się do zarzutu apelującej nieuzasadnionego pominięcia przez Sąd I instancji zgłoszonego przez nią dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy samochodowego, który miałby się wypowiedzieć na okoliczności istotne w sprawie, tj. wysokości stawki najmu pojazdów ciągnikowych. Wbrew twierdzeniom apelującej, nie wpłaciła ona w toku postępowania pierwszoinstancyjnego skutecznie zaliczki na poczet wydatków związanych ze sporządzeniem opinii biegłego na konto Sądu Rejonowego w Skierniewicach. Wprawdzie pozwana przedstawiła przelew na kwotę, do której wpłacenia była zobowiązana, jednakże przelew ten został wykonany na niewłaściwy numer konta, w związku z czym nie został zaksięgowany na rachunku Sądu. Wpłaty zaliczek na wynagrodzenie biegłych, tłumaczy, kuratorów zastępujących strony, opinie itp. uiszcza się na konto Sądu Rejonowego w Skierniewicach (...) Oddział w Ł. nr (...). Tymczasem pozwana dokonała wpłaty na rachunek nr (...) (który, jak wynika z wydruku emaila SR w Skierniewicach z dnia 1.12.2016r. (k.227), od sierpnia 2012r. był nieaktualny). Dokonując wpłaty zaliczki na niewłaściwy numer rachunku bankowego, pozwana nie wywiązała się w istocie z nałożonego na nią obowiązku uiszczenia zaliczki na poczet dowodu z opinii biegłego sądowego, bowiem kwota ta nie trafiła na konto Sądu. Ustalenie prawidłowego numeru rachunku bankowego Sądu, na który należy uiścić zaliczkę na wydatki związane z opinią biegłego stanowiło obowiązek profesjonalnego pełnomocnika, w związku z czym zaniedbanie to obciąża pozwaną. Zasadnie zatem Sąd I instancji, stosownie do art. 130⁴ § 5 k.p.c. wydał postanowienie o pominięciu przedmiotowego dowodu.

Co więcej, Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 28 grudnia 2014 r., wydanym na posiedzeniu niejawnym pominął zgłoszony przez pozwaną wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. Pozwana otrzymała wzmiankowane postanowienie w dniu 4 stycznia 2015 r., zaś następna rozprawa odbyła się w dniu 11 marca 2015 r. Na rozprawie tej obecny był pełnomocnik pozwanej, który nie zgłosił żadnych zastrzeżeń kwestionujących powyższe postanowienie ani nie składał żadnego nowego wniosku w tym przedmiocie. Zgodnie z art. 162 k.p.c. „strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były obecne, na najbliższym posiedzeniu zwrócić uwagę sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy”. Nie ulega wątpliwości, że obowiązek zgłoszenia zastrzeżeń do czynności sądu w trybie przewidzianym w art. 162 k.p.c. obejmuje m.in. postanowienia w przedmiocie przeprowadzenia dowodu (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 grudnia 2012 r. VI ACa 1188/11, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r. III CZP 55/05, OSNC z 2006 nr 9 poz.14). Niezgłoszenie zastrzeżenia do protokołu rozprawy uniemożliwia skuteczne powoływanie się w apelacji na zarzuty związane z uchybieniem przepisom postępowania.

Skoro w związku z powyższym pozwany nie może obecnie skutecznie zakwestionować zakresu i sposobu przeprowadzonego przez Sąd pierwszej instancji postępowania dowodowego, podstawą ustaleń faktycznych mogły być te dowody, które Sąd ten przeprowadził i ocenił, a w konsekwencji tylko w tak ustalonych okolicznościach

sprawy możliwym było dokonanie subsumpcji prawa materialnego. Sąd Okręgowy wskazuje przy tym, że brak opinii biegłego w tej sprawie implikuje niezasadność innych zarzutów, gdyż kwestia wysokości stawki najmu oraz specyfiki pojazdu należą do wiadomości specjalnych wymagających dowodu z opinii biegłego. Pozwana, poza wydrukiem przykładowych, wybiórczych ofert najmu ciągników siodłowych innego rodzaju niż wynajęty przez powoda ciągnik nie wykazała, że stawka najmu w przypadku powoda wykraczała poza stawki występujące na rynku.

Za chybiony należało uznać zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 k.p.c. przez przyjęcie, że uzasadnione było nieprzerwane korzystanie przez powoda z wynajętego specjalistycznego pojazdu zastępczego, służącego do prowadzenia działalności gospodarczej. Zarzut ten jest zasadny wówczas, gdy brak jest logiki w powiązaniu wniosków z zebranymi w sprawie dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykacza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych.

Wprawdzie rację ma przy tej okazji apelujący, że powód powinien wykazać, że pojazd przez cały czas trwania najmu był mu potrzebny. Sąd I instancji pochopnie uznał, że ta kwestia jest oczywista i nie wymaga udowodnienia, przenosząc reguły z orzecnictwa dotyczącego samochodów osobowych. Tymczasem pojazd powoda nie był osobowy, a specjalistyczny, używany do działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy jest jednak zdania, że nie było potrzeby zobowiązania powoda do przedłożenia dokumentów, o których jest mowa we wniosku pozwanej, ponieważ dostatecznym dowodem było przesłuchanie powoda jako strony. W oparciu o zeznania powoda Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił, że powód prowadził działalność gospodarczą w branży budowlanej, że posiada kilkadziesiąt maszyn budowlanych, które przewozi z jednej budowy na inne. To właśnie uszkodzony pojazd służył powodowi do przewożenia tych maszyn, zwłaszcza w kluczowym okresie wiosennym, gdzie na wielu budowach rozpoczynał działalność. Załączona do akt dokumentacja księgowa powoda jednoznacznie wskazuje, że w okresie najmu pojazdu zastępczego powód prowadził działalność gospodarczą, z której osiągnął przychód, wynikający z realizowanych wówczas zleceń na roboty budowlane. Powód wyjaśnił też, że uszkodzony ciągnik siodłowy był pojazdem nietypowym, tj. posiadał sprzęg z naczepą wyższy niż przeciętny tego rodzaju pojazd. A zatem, nie każdy inny pojazd siodłowy mógłby służyć powodowi do prowadzenia działalności. Prawdłowo zatem Sąd I instancji przyjął, że skoro powód posiada w swoim przedsiębiorstwie specjalistyczny pojazd, to jest on mu niezbędny do prowadzenia działalności. Co do kwestii wykazywania przez powoda konieczności wynajmu pojazdu w soboty, niedziele czy święta, to Sąd Okręgowy wskazuje, że z zasad doświadczenia życiowego wynika, że w budownictwie generalnie w czasie sezonu prace są prowadzone także w soboty. Po wtóre, mało prawdopodobne jest znalezienie firmy, która zgodziłaby się wynająć pojazd tylko na dni robocze, z prawem zwrotu na niedziele, by najemca nie płacił za te dni. Jeśli zaś nawet przyjąć, że kontrahent zgodziłby się na takie rozwiązanie, to z pewnością stawki najmu byłyby wyższe, aby zrekompensować ten okres. Wiadomo też powszechnie, że wynajem pojazdu na okres dłuższy jednorazowo jest per saldo tańszy niż kilkukrotne wynajmowanie na krótkie okresy. Przede wszystkim zaś swoje twierdzenia w tym zakresie pozwany winien udowodnić za pomocą opinii biegłego sądowego, czego nie uczynił. Te wszystkie przyczyny dostatecznie uzasadniały konieczność wynajmu przez powoda przedmiotowego pojazdu przez cały objęty powództwem okres wynajmu, tj. 36 dni.

W związku z powyższym uznać należy, że roszczenie powoda o zapłatę odszkodowania, obejmującego należność z tytułu najmu pojazdu zastępczego jest w pełni zasadne i jako takie podlega uwzględnieniu w całości w oparciu o art. 822 k.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w punkcie 2. wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty poniesione przez powoda w tym postępowaniu złożyło się jedynie wynagrodzenie jego pełnomocnika w osobie adwokata, w wysokości 2.400 zł ustalonej na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800).

SSO Krzysztof Wójcik SSO Mariola Szczepańska SSO Bartosz Kaźmierak